

ЗВІТ
про результати впровадження плану гендерної рівності
апарату Державної архівної служби України

м. Київ - 2023

Впровадження гендерної рівності до всіх сфер життя є однією з важливих умов реалізації прав людини та самореалізації особистості, утвердження демократії, запорукою вирішення соціально-економічних проблем, складовою європейської інтеграції України. Принцип дотримання гендерної рівності передбачає не тільки реальне забезпечення рівних прав, але й рівні можливості їх реалізації. Питання гендерної рівності, справедливості набувають все більшого визнання як такі, що мають першочергове значення для процесу сталого розвитку. Гендерні питання не обмежуються визначенням певних проблем, а розглядаються як основні принципи у розробці відповідного політичного курсу, плануванні та виборі стратегічних напрямів.

Саме тому гендерне питання, особливо в умовах обраного курсу на побудову європейських демократичних інститутів, постає зовсім у новому, актуальному світлі, і вимагає утвердження цінності гендерної рівності як у суспільстві загалом, так і у різних його інституціях. Насамперед, недопущення гендерної дискримінації, забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті рішень, забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків щодо поєднання професійних і сімейних обов'язків, унеможливлення проявів гендерного насильства тощо.

Оцінка ефективності реалізації механізму забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків та впровадження європейських стандартів рівності потребує відповідного інформаційного забезпечення. У звіті про результати впровадження плану гендерної рівності апарату Державної архівної служби України представлена інформація щодо діяльності Укрдержархіву в гендерному аспекті. Звіт підготовлено на підставі спостережень статистичних даних, адміністративних даних, матеріалів вибіркового обстеження.

Державна архівна служба України є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи, діловодства та створення і функціонування державної системи страхового фонду документації, здійснює свої повноваження відповідно до Закону України від 24.12.1993 № 3814-ХІІ «Про Національний архівний фонд та архівні установи» (зі змінами), Закону України від 22.03.2001 № 2332-ІІІ «Про страховий фонд документації України» (зі змінами) та Положення про Державну архівну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 870 (зі змінами).

В Укрдержархіві відповідно до Законів України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» обов'язки уповноваженої особи з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі покладено на першого заступника Голови Державної архівної служби України Ємельянову Тетяну Олександрівну.

В межах своїх повноважень уповноважена особа організує роботу в напрямку:

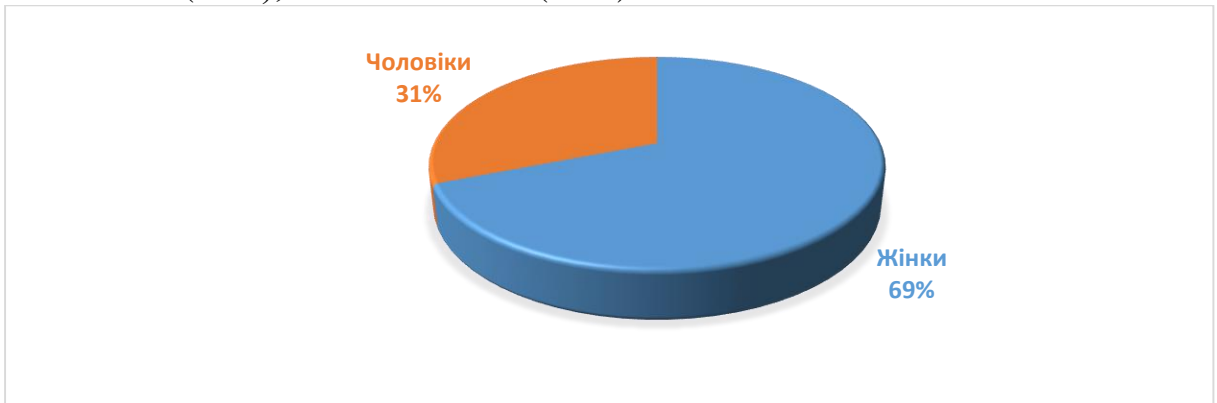
врахування принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

здійснення аналізу стану забезпечення гендерної рівності та визначення доцільності застосування позитивних дій з метою подолання дисбалансу, що склався в Укрдержархіві;

підтримки інформаційної діяльності для підвищення обізнаності з гендерних питань, формування гендерної культури працівників щодо усунення проявів дискримінації за ознакою статі тощо.

З метою забезпечення координації діяльності у сфері рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі в Укрдержархіві визначено відповідальний структурний підрозділ – відділ організаційної роботи управління роботи з персоналом та організаційного забезпечення.

В Укрдержархіві станом на 31.12.2022 кількість посад за штатним розписом – 93, фактична чисельність працівників/-ць апарату Укрдержархіву – 59, в тому числі жінок – 41 (69%), чоловіків – 18 (31%).

Серед керівників вищої ланки (категорія А) – 2 працівника

жінки – 50 %

чоловіки – 50 %

Серед керівників середньої ланки (категорія Б) – 21 працівник

жінки – 62 %

чоловіки – 38 %

Серед спеціалістів (категорія В) – 36 працівників

жінки – 75 %

чоловіки – 25 %

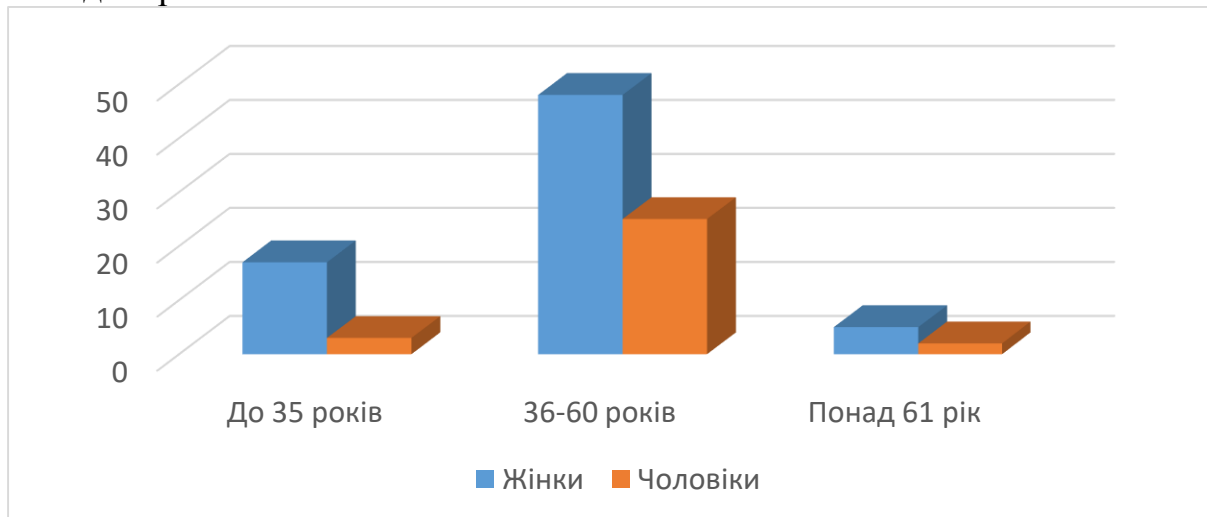
Розподіл працівників/-ць за посадами показав паритет серед керівників вищої ланки (керівництво Укрдержархіву). Статистика посад нижчих ланок підтверджує загальну тенденцію – чим нижче категорія посад державної служби, тим більше представлено на ній жінок.

Середній вік працівників/-ць Укрдержархіву – 46 років. У гендерному розрізі ця статистика виглядає так: середній вік працюючих жінок – 45 років, чоловіків – 47 років.

Найчисельніша вікова група від 36 до 60 років – 73 % від загальної кількості працюючих. У віковій структурі кількість молоді до 35 років становить 20 %, кількість осіб, вік яких понад 61 рік – 7 %.

Частка жінок/чоловіків за віком від загальної кількості усіх працюючих:

	жінки	чоловіки
до 35 років	17%	3%
від 36 до 60 років	48%	25%
понад 61 рік	5%	2%

99,9 % працівників/-ць Укрдержархіву мають вищу освіту, 6,8 % мають науковий ступінь.

Умовний розподіл за напрямками освіти:

- *Історія; архівна справа* – 12 працівників/ -ць:
11 жінок – 18,6 % від загальної кількості працівників/-ць;
1 чоловік – 1,7 % від загальної кількості працівників/-ць;
- *Публічне управління та адміністрування* – 21 працівників/ -ць:
11 жінок – 18,6 % від загальної кількості працівників/-ць;
10 чоловік – 17 % від загальної кількості працівників/-ць;
- *Право* – 7 працівників/ -ць:
6 жінок – 10,2 % від загальної кількості працівників/-ць;
1 чоловік – 1,7 % від загальної кількості працівників/-ць;
- *Освіта за іншими спеціальностями* – 32 працівників/ -ць:
21 жінок – 35,6 % від загальної кількості працівників/-ць;
11 чоловік – 18,6 % від загальної кількості працівників/-ць.

49 працівників/-ць Укрдержархіву (83 % від загальної кількості працівників/-ць) мають загальний стаж роботи понад 11 років, з них 32 жінки (54 %), 17 чоловіків (29 %).

Розподіл працівників/-ць за стажем роботи в архівній сфері:

	жінки	чоловіки
до 3 років	20%	8%
від 4 до 10 років	8%	5%
від 11 до 20 років	12%	11%
понад 21 рік	31%	5%

Одним із механізмів та етапів впровадження політики рівних можливостей є проведення в Укрдержархіві гендерного аудиту, який дозволив проаналізувати,

якою мірою принципи гендерної рівності відображені у діяльності установи, яким чином гендерні компоненти інтегровані до стратегічних, програмних документів, документів з поточної діяльності, у взаємовідносини в колективі.

Оцінити стан забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків апарату Укрдержархіву стало можливим в тому числі і за рахунок проведення опитування працівників/-ць щодо застосування комплексного гендерного підходу в їхній діяльності. В опитуванні взяли участь 39 працівників/-ць (57% від загальної кількості працівників/-ць), з них 28 жінок (70%), 11 чоловіків (30%). Опитування проводилось на засадах добровільності, шляхом самостійного анонімного заповнення анкет працівниками.

За узагальненими результатами опитування встановлено, що вважають себе реалізованими у своїй професійній діяльності 78% опитуваних (жінок – 75%, чоловіків – 82%).

Службові підвищення протягом останніх трьох років відбулися у 33% опитуваних (жінок – 32%, чоловіків – 36%).

Всі опитувані зацікавлені в проходженні програми з особистого розвитку та мають рівні можливості для проходження професійного навчання, що в подальшому сприяє кар'єрному зростанню. Основні фактори, що мотивують у професійній діяльності опитуваних працівників/-ць:

можливість принести користь суспільству (51%);

стабільність (49%);

гарантований соціальний пакет, заробітна плата та матеріальні заохочення (45%);

можливість реалізації своїх здібностей, професійного розвитку, склад колективу та можливість працювати в команді (33%).

Аналіз анкетних даних щодо оцінки умов праці показав:

95 % опитуваних вважають, що за місцем роботи створюються належні умови для поєднання професійних і сімейних обов'язків (жінок – 96 %, чоловіків – 91 %);

мають змогу працювати за гнучкими умовами 78 % опитуваних (жінок – 75 %, чоловіків – 82 %);

висловили думку щодо справедливої оплати праці для всіх (при однаковій кваліфікації, при виконанні такої самої або схожої роботи в еквівалентних умовах, при виконанні різної за змістом, але рівноцінної за об'єктивними критеріями (кваліфікацією, інтенсивністю, відповідальністю, умовами праці), щодо рівного доступу до отримання компенсацій та різних видів соціальної допомоги 87% опитуваних (жінок – 85%, чоловіків – 95%);

89 % опитуваних вважають умови праці безпечними для життя і здоров'я (жінок – 75%, чоловіків – 100%).

Серед опитуваних відсутні ті, що стикались з дискримінацією за ознакою статі, із сексуальними домаганнями на роботі.

Державна архівна служба України сповідує принципи гендерної рівності в

управлінському процесі, гарантує рівні можливості та ставлення у відносинах зайнятості, рівну винагороду за рівноцінну працю, рівний доступ до безпеки й соціального забезпечення, рівність у кар'єрному розвитку та баланс між роботою й сімейним життям, справедливий як для чоловіків, так і для жінок. Відсутнє стереотипного мислення про те, що архівна справа суто жіноча професія. Хоча не серед усіх працівників/-ць Укрдержархіву є розуміння основних гендерних понять, що потребує налагодження додаткової комунікації на дану тему. Крім того, встановлено незначний рівень гендерної складової у документах Укрдержархіву. Моніторинг внутрішньої документації засвідчив, що не завжди документи Укрдержархіву проходять «гендерний фільтр», вкрай зрідка вживаються фемінітиви.

За результатами проведення гендерного аудиту апарату Державної архівної служби України розроблено та затверджено план заходів для впровадження гендерно орієнтованого підходу в діяльності Укрдержархіву.

Принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та застосування гендерних підходів враховується у нормативно-правових актах, що розробляються Укрдержархівом.

Внесено зміни до Правил внутрішнього службового розпорядку Державної архівної служби України щодо врахування рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, недопущення дискримінації за ознакою статі. Внесено зміни в положення структурного підрозділу відповідального за координацію діяльності у сфері забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків.

Для забезпечення підвищення обізнаності та інформованості з гендерних питань на офіційному сайті Укрдержархіву розміщено нормативно-правові акти з прав жінок та чоловіків.

Формування гендерної культури державних службовців забезпечується шляхом залучення до проходження навчань за програмами підвищення кваліфікації з питань гендерної рівності.

Забезпечено контроль щодо збалансованої участі жінок і чоловіків у процесі прийняття управлінських рішень, недопущення дискримінації за ознакою статі та іншими ознаками у сферах оплати праці, охорони праці, соціального захисту, сексуальних домагань.